

Jak lépe vtahovat seniory do života municipalit

Populace v České republice kontinuálně stárne, a to takřka nejvýrazněji v celém střeoevropském regionu. Již dnes u nás žije více než 3,8 mil. obyvatel ve věku 50+, z toho přes 1,7 mil. ve věku 65+. Podle tzv. vysoké varianty demografické projekce se tyto počty mohou již v roce 2020 zvýšit až na 4,1 mil. lidí v kategorii 50+, respektive na 2,1 mil. obyvatel ve skupině 65+.

Existuje i příznivější varianta demografické projekce. Ovšem i ta počítá s poměrně rychlým stárnutím obyvatelstva. Neoddiskutovatelným faktem tak zůstává, že česká populace bude průběžně stárnout. Z hlediska místních samospráv znamená zvyšující se počet lidí v předdůchodovém a důchodovém věku velkou výzvu, s níž bude nutné pracovat, a to tak, aby to bylo ku prospěchu celé obecní komunity.

Z dlouhodobého hlediska sledujeme celou škálu nově nastolovaných otázek zdravotního stavu obyvatelstva souvisejících se stárnutím populace. Ale nemůžeme leckde přehlédnout ani vyčleňování starších skupin obyvatel ze společnosti a jejich postupnou izolaci. Přitom smyslem každého představitelce obce by mělo být snažit se přesně o opačné počínání. Koneckonců, platí rovnice, že spokojený senior = spokojený volič.

KDE SE INSPIROVAT A JAK POSTUPOVAT

Vzhledem k narůstajícímu počtu obyvatel ve skupině 65+ (ale i 50+), je třeba zvýšit tlak a aktivitu na větší zapojení těchto skupin do života v municipalitě. Tomuto tématu se již delší dobu věnují koncepční a strategické materiály na státní i evropské úrovni. Najít je možné rovněž příklady best practice v evropských i českých městech, z nichž lze jmenovat např. Hradec Králové či Prachatice. Inspirace na toto téma je tedy poměrně hodná. Jenže stále v naší zemi příliš neumíme tyto příklady správně uchopit a v širším měřítku uskutečnit v praxi.

Klíč k tomu drží starosta či primátor, jenž vnímá rostoucí podíl seniorů a lidí v důchodovém a předdůchodovém věku a jejich nezbytné zapojení do života ve své obci. Ovšem jen si uvědomit naléhavost daného stavu nestačí. Ještě důležitější je vytvořit koncept, který stav jasně popíše a stanoví další postup.

HRADEC KRÁLOVÉ: PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE Z ČESKÉHO PROSTŘEDÍ

Hradec Králové dlouhodobě věnuje pozornost tématu aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity. Celospolečenský trend stárnutí populace se města bezprostředně týká – např. do roku 2040 by se měl zdvojnásobit počet obyvatel města v kategorii 80+. Jedním dechem je však nutné dodat,

že růst počtu seniorů není důvodem k »demografické panice«, ale naopak k využití jejich potenciálu pro společnost a cílenému rozvoji proseniorských aktivit.

Vedle programů aktivního stárnutí je tak důležité rozvíjet projekty s prvky mezigeneračního dialogu. Díky těmto svým aktivitám Hradec Králové získal řadu prestižních ocenění, např. cenu Rady vlády pro seniory a stárnutí populace či opakovaně vítězství v soutěži Ministerstva práce a sociálních věcí ČR Obec přátelská (celé) rodině.

Několik konkrétních příkladů dobré praxe v Hradci Králové:

- vymezení cílové skupiny seniorů a jejich zapojení do plánování a rozvoje sociálně zdravotních a navazujících služeb na obecní úrovni;
- rozvoj počítačové gramotnosti seniorů za pomoci žáků základních škol;
- zviditelnění výjimečně aktivních seniorů, kteří i v pokročilém věku jsou příkladem mladším generacím svým pozitivním a aktivním přístupem k životu;

- aktivizace seniorů prostřednictvím proseniorsky zaměřených organizací, koordinace specifických akcí se zapojením široké veřejnosti (sportovní hry pro seniory, oslavy dne rodiny, městské slavnosti apod.), i umožnění individuálních aktivit zajištěním prostor např. v tzv. klubech důchodců;
- mapování a úpravy tras a objektů (s důrazem na odstraňování architektonických bariér) a veřejného prostranství (vznik venkovních veřejně přístupných fit parků);
- podpora mezigenerační solidarity v podobě účasti seniorů na akcích, kde se běžně jejich účast nepředpokládá; ve městě se seniory např. pravidelně účastní významného hudebního festivalu Rock for People;
- posilování informovanosti v oblasti zdraví a prevence kriminality včetně nekalých praktik prodejců.

Přestože jde o dlouhodobý proces, lze konstatovat, že v Hradci Králové jsou motivováni snahou rozvíjet pozitivní klima ve městě coby »obci přátelské seniorům«, kde seniory nejsou vnímáni jako přítěž či hrozba. Ale naopak jako příležitost pro své okolí v obecním slova smyslu.

KAMIL PAPEŽ

konzultant pro veřejnou správu ve společnosti M.C. TRITON

MAREK ŠIMÚNEK

vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Hradec Králové

Příklady nástrojů, které lze využít

<p>■ Celoživotní vzdělávání = zdokonalovat a vzdělávat se ve svých vědomostech, schopnostech a dovednostech má být zájmem každého bez ohledu na věk.</p> <p>Příklady:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapojení seniorů do zájmového vzdělávání a spolupráce s univerzitami třetího věku a seniorskými akademiemi; – kurzy počítačové, finanční a jiné gramotnosti; – odborné přednášky a semináře na vybraná témata. 	<p>■ Mezigenerační spolupráce a dobrovolnictví = propojení generací učí k úctě, respektu a pochopení se navzájem.</p> <p>Příklady:</p> <ul style="list-style-type: none"> – spolupráce se základními a středními školami vedoucí k setkávání a pomoci generací navzájem; – tvorba center multigeneračního setkávání; – dobrovolnictví seniorů např. ve školství nebo v sociální oblasti.
<p>■ Kvalitní prostředí pro život seniorů a volnočasové aktivity = podílet se aktivně na životě v obci a možnost výběru, jak trávit volný čas, by měl mít každý senior.</p> <p>Příklady:</p> <ul style="list-style-type: none"> – společenské a volnočasové aktivity pro seniory; – zapojení seniorů do rozhodnutí týkajících se života v obci; – bezbariérová a přístupná veřejná doprava; – ochrana seniorů a prevence prostřednictvím seminářů a kurzů; – vyhlásování a kontrola kvalitních projektů řešících vhodné bydlení pro seniory. 	<p>■ Zdravý životní styl a zdravé stárnutí = zdraví je nezbytným předpokladem pro aktivní a šťastný život v každém věku.</p> <p>Příklady:</p> <ul style="list-style-type: none"> – informativní kampaně o zdravém životním stylu ve skupině 50+; – preventivní programy týkající se zdraví a zdravého životního stylu; – programy na podporu fyzické aktivity seniorů.

ZDROJ: AUTORI